

TISKOVÁ ZPRÁVA SOUSEDSKÉHO SPOLKU UHELNÁ

Místní lidé vyzývají premiéra, aby zakročil proti dolu Turów. Odborníci totiž varují, že mohou brzy přijít o vodu

V Uhelné, dne 30. 7. 2021

Místní obyvatelé z obcí sousedících s kontroverzním dolem Turów, vyzvali premiéra Andreje Babiše, aby zabránil dalšímu přibližování nelegální těžby k jejich domovům, jelikož se již nyní potýkají nebo jsou přímo ohroženi zejména nedostatkem pitné vody. Zároveň premiéra vyzvali, aby požádal Evropskou komisi o účast na jednáních s Polskem, které stále odmítá za vzniklé škody převzít odpovědnost. Evropská komise je totiž podle jejího vyjádření připravena pomoci, nikdo ji ale o účast v jednáních doposud nepožádal.

Otevřený dopis podepisovali místní obyvatelé ve čtvrtek večer, kdy v kapličky v Uhelné proběhlo informativní setkání k případu nelegální těžby v polském dole. Na setkání, které organizoval Sousedský spolek Uhelná, přišly desítky místních lidí a vystoupili zde například experti na hydrogeologii a rekultivaci, právníčka Frank Bold a zástupci vodárenské společnosti a Libereckého kraje.

Prvním řečníkem byl RNDr. Josef Vojtěch Datel, Ph.D., z Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka, který informoval místní obyvatele o tom, že se situace se zásobami pitné vody stále rychle zhoršuje, a to i přesto, že podzemní bariéra, která má odtok podzemních vod bránit, je již z velké části hotová. Dle jeho slov má ale spíše bránit přítoku vody do samotného dolu, než že by mohla způsobit deklarovaný nárůst hladin na české straně, doslova řekl: *“Podzemní stěna je v pozici, že nemůže nijak ovlivnit úroveň vody v Uhelné.”* Vrt přitom zásobuje nejen obyvatele Uhelné, ale také část z několika tisíc obyvatel přilehlého Hrádku nad Nisou. *“Za posledních 6 let klesly hladiny o 8 až 34 metrů. Pokud bude pokles hladiny spodních vod stávající rychlostí pokračovat dále, může být zcela znemožněn odběr pitné vody v jímání Uhelná už do šesti let,”* uvedl Datel.

Dále vystoupil zástupce Severočeské vodárenské společnosti a starosta Hrádku nad Nisou Mgr. Josef Horinka, který informoval, že příprava na realizaci stavby vodovodů sice probíhá, naráží ale v tuto chvíli mimo jiné na nevyjasněnou otázku financování i majetkoprávní spory. Vybudování dálkových vodovodních přivaděčů považuje za otázku minimálně několika dalších let.

Navázala expertka na rekultivaci uhelných dolů Ing. Markéta Hendrychová, Ph.D. z České zemědělské univerzity v Praze, která konstatovala, že v polské dokumentaci chybí jakékoliv podrobnější informace o způsobu rekultivace, což by bylo v ČR podle jejích slov nemyslitelné. ČR by tak dle jejích slov měla požadovat plán sanace a rekultivace, v němž bude podrobně zaneseno jak bude výsledná rekultivace vypadat, kolik bude stát a kdy bude realizována. Doplnila, že podle polských předpisů má těžbař povinnost realizovat rekultivaci do 5 let, to však s ohledem na výrazné zahloubení těžební jámy a s tím spojenou délku jejího zatápění nebude možné.

Právníčka expertní organizace Frank Bold Mgr. Petra Urbanová, LL.M. zopakovala povinnosti Polska vyplývající z evropského práva, zejména povinnost bezodkladně přerušit těžbu, vyhodnotit její skutečný dopad a navrhnout taková opatření, která české území skutečně ochrání. Až poté, co v důsledku těchto opatření přestanou hladiny vod klesat, může být těžba obnovena. Skutečnost, že těžba stále probíhá, i když má být více než dva měsíce pozastavena, vnímá nejen jako nelegální, ale také rizikové z hlediska probíhajícího vyjednávání dohody: *“Polsko otevřeně deklaruje, že se rozhodnutími Soudního dvora EU nehodlá řídit. Je to ale právě tento soud, který má v budoucnu garantovat dodržení aktuálně vyjednávané dohody. Ze strany ČR však tento požadavek nezaznívá, přitom ale ČR očekává, že v případě porušení dohody ji ten stejný soud po Polsku vymůže.”*

Závěrem dodala, že Evropský soud může očekávané rozhodnutí o pokutách ve výši 5 milionů eur denně, které požadovala ČR, vydat každým dnem.

Následně vystoupil zástupce organizujícího spolku Milan Starec, který znovu upozornil, že místní lidé nesou s nelibostí, že mají naprosté minimum informací a neznají ani podmínky, za kterých je česká vláda ochotná stáhnout žalobu, a tím i zrušit předběžné opatření, které je nyní před dalšími škodami na životním prostředí má chránit. *“Nepřekročitelné červené linie, o kterých ministr Brabec mluví, jsou pro nás bohužel stále neznámé. Rozhoduje se o naší budoucnosti na další čtvrtstoletí a to nejdůležitější je nám stále tajeno: bude zabráněno dalšímu odtoku spodní vody? Bude Polsko donuceno respektovat Soudní dvůr EU? A pokud ne, u jaké instituce budeme v budoucnu plnění smlouvy vymáhat?”* řekl Starec.

Blok uzavřel radní Libereckého kraje Václav Židek, který se v tentýž den účastnil dalšího kola česko-polského vyjednávání, nicméně znovu zopakoval, že nemůže občany ani se základními podmínkami dohody z taktických důvodů seznámit. Na dotazy týkající se doby uzavření dohody odhadl období 2-3 měsíců včetně schválení dohody na vládní úrovni obou států.

Milan Starec závěrem informativního setkání uvedl, že nejzávažnější obavy místních experti potvrdili. Nejvíce alarmující je podle něj pokračující odtok spodní vody, na který nemá Polskem zdůrazňovaná těsnící stěna vůbec žádný vliv. *“Vše, co jsme slyšeli, nás utvrdilo v přesvědčení, že následujících několik let bude situace s vodou kritická. Je naprosto reálné, že voda v jímacím vrtu na Uhelné dojde dříve, než budou hotovy vodovodní přivaděče. Jedinou nadějí spatřujeme v tom, že se podaří zastavit přibližující se těžbu, jejíž dramatický vliv na naši spodní vodu byl dnes již poněkoličtáté potvrzen. Nezbývá nám jiná cesta, než apelovat na premiéra Babiše, aby nebyla uzavřena dohoda a stažena žaloba minimálně do té doby, než Polsko svoji zodpovědnost uzná a začne respektovat rozhodnutí Soudního dvora EU,”* uvedl Starec.

Prezentace řečníků jsou ke stažení na webu Sousedského spolku Uhelná:
<https://sousedsky-spolek-uhelna.webnode.cz/o-vode-setkani-v-kaplicce/>

Kontakty:

Milan Starec, 602462432, milanstarec@seznam.cz

Zuzana Pechová, 776314776, zuza.pechova@centrum.cz

Michael Martin, 721932921, michael.martin@lingua-nativa.com

Samostatná příloha:

Otevřený dopis premiérovi ČR ze setkání v Uhené 29.7.2021